

Handläggare
Emma Furtenbach Lundqvist
Tel 072-4599310**Till**
Överförmyndarnämnden

Stockholms stads program för inköp

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Överförmyndarnämnden godkänner överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Håkan Andersson
Förvaltningschef

Sammanfattning

I budget för 2024 har kommunstyrelsen fått i uppdrag att revidera Stockholms stads inköpsprogram för perioden 2020–2023. Fokus ska ligga på att motverka ekonomisk brottslighet och oegentligheter inom upphandlade verksamheter. Programmet ska anpassas till den ökade strategiska betydelsen av inköp, ökat arbete med beredskap, säkerhet, välfärdsbrott, arbetsrättsliga villkor och etisk handel. Programmet har även reviderats med utgångspunkt i olika händelser i omvärlden, såsom ett förändrat säkerhetsläge, klimatförändringar och behov av resurseffektivitet, samt behov av uppföljning och kontroll.

Förvaltningen anser i likhet med utredaren att det är motiverat att revidera nuvarande program med de tillägg som gjorts. Det är positivt att tillämpningsanvisningar ska tas fram.

Förvaltningen vill poängtera att det finns stora skillnader i staden och mellan förvaltningar och stadsdelar avseende möjlighet att själva inneha resurser och kompetens för att göra egna direktupphandlingar vid behov och hålla sig uppdaterade kring avtalshantering och inköpsregler. Här behövs ett aktivt stöd till en låg kostnad för de mindre förvaltningarna som gör färre upphandlingar och därmed ofta inte har kompetens eller

erfarenheten. Det kan handla om direktstöd i upphandling och inköp från serviceförvaltningen eller förfrågan om att delta i andra förvaltningars upphandlingar.

Bakgrund

I budget 2024 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att revidera *Stockholms stads program för inköp 2020–2023*. I enlighet med uppdraget ska ett särskilt fokus finnas på hur nämnder och bolagsstyrelser kan arbeta proaktivt och strukturerat för att motverka ekonomisk brottslighet och oegentligheter inom upphandlade verksamheter. Även frågor kopplade till beredskap inom inköp och upphandling ska beaktas.

Ärendets beredning

Ärendet beretts av staben.

Ärendet

Förslaget till det reviderade programmet för Stockholms stads inköp är ett styrdokument som anger inriktningen för inköpsarbetet inom hela kommunkoncernen. Programmet ska stödja hållbar samhällsutveckling med inköp som verktyg, i linje med Agenda 2030. Huvudmålen för inköp är rätt kvalitet, sunda affärer och kostnadseffektivitet.

De viktigaste förändringarna jämfört med det tidigare programmet är:

- Nya eller förstärkta avsnitt har lagts till om välfärdsbrott, miljö, säkerhet, riskanalys, och uppföljning.
- Behovet av samordning och samarbete inom staden har lyfts fram.
- Betydelsen av avtalsförvaltning, uppföljning och kontroll, samt samarbete för effektivt inköpsarbete betonas.

Sammanfattningsvis understryks vikten av att varje nämnd och bolagsstyrelse säkerställer tillräckliga resurser och kompetens för att uppnå stadens inköpsmål.

Förvaltningens synpunkter

Överförmyndarnämnden tillstyrker förslagen i remissen.

Förvaltningen har i jämförelse med andra förvaltningar förhållandevis få inköp och direktupphandlingar. Det handlar till stor del om inköp inom IT, konsulter, livsmedel, utbildningar, konferenstjänster m.m. Förvaltningen nyttjar i största möjliga utsträckning stadens gemensamma avtal. Det är då viktigt att stadens gemensamma avtal lever upp till stadens skärpta inköps och upphandlingskrav. Dilemma uppstår dock när ramavtal löper ut och inget nytt finns eller när en direktupphandling är nödvändig. Den enda större upphandling som förvaltningen genomfört gäller

en upphandling av ett ärendehanteringssystem. Vid detta tillfälle köpte förvaltningen upphandlingsstöd av serviceförvaltningen.

Förhållandet mellan varans kostnad, värde och hållbarhet eller livslängd på varan jämfört med den administrativa kostnaden förvaltningen får för att uppfylla kraven kan bli orimliga. Inte sällan slutar det med att de administrativa kostnaderna blir högre än vad varan är värd. Tidsåtgången blir också högre för en liten förvaltning med knappa personalresurser att hinna med och ha kompetensen för att upphandla. Ett konkret exempel på detta kan vara när en liten förvaltning måste upphandla en specifik typ av varor, till exempel kontorsmaterial. För att följa upphandlingsreglerna måste förvaltningen skapa detaljerade kravspecifikationer, genomföra annonsering och anbudsprövning, samt dokumentera alla steg i processen för att säkerställa att upphandlingen är korrekt och transparent.

De administrativa kostnaderna omfattar tid och resurser för att:

- Utforma anbudsdocument och kravspecifikationer.
- Analysera och utvärdera anbud.
- Säkerställa att upphandlingen följer alla lagstadgade krav, inklusive dokumentation för att undvika rättsliga påföljder.
- Hantera eventuella överklaganden eller frågor från leverantörer.

Således blir den administrativa bördan på en liten förvaltning oproportionerlig i förhållande till varans värde och de faktiska resursbehoven, vilket skapar en ineffektiv användning av personalens tid och ökar kostnaderna för upphandlingen utan att nödvändigtvis ge motsvarande värde tillbaka i form av kvalitet eller hållbarhet.

Kontroll och uppföljning är också en utmaning för en liten förvaltning. Påminnelsefunktioner finns i upphandlingssystemet Commerce och ekonomisystemet Agresso om att avtal löper ut. Dock finns inget IT-stöd för att följa upp villkoren för avtalen och säkerställa leverans. Ett centralt stöd till en låg kostnad behöver finnas att köpa för mindre förvaltningar om de ska kunna efterleva stadens skärpta krav när det gäller välfärdsbrott, miljö, säkerhet, riskanalys, och uppföljning.

Förvaltningen ser det som mycket positivt att bli tillfrågad om att delta i stadens gemensamma upphandlingar. Mindre förvaltningar skulle även kunna delta när större förvaltningar gör upphandlingar.

Bilaga

1. Bilaga - Stockholms stads program för inköp
2. (Godkänd - R 2) KS 2024/553 Tjänsteutlåtande - Revidering av program för inköp

3. Följebrev Revidering av program för inköp, KS 2024/553